

ساسان کریمی، پژوهشگر مطالعات آمریکای شمالی، در یادداشت اختصاصی برای «اعتماد آنلاین» مطرح کرد:

هشدار برای ایده بازدارندگی / مطلوبیت احیای برجام برای طرف‌های مختلف به غیر از اروپا کاهش یافته است

در صورت عدم اخذ گونه‌ای «تضمین» خروج مجدد ایالات متحده از توافق احیاشده محتمل است و بنابراین آورده ما را از این احیا به فرصتی کوتاه کاهش داده و با توجه به سابقه خروج آمریکا هر گونه سرمایه‌گذاری خارجی را از پیش با تردید جدی مواجه می‌کند.

اعتماد آنلاین | ساسان کریمی، پژوهشگر
پساکتری مطالعات آمریکای شمالی در دانشگاه تهران، در یادداشتی برای اعتماد آنلاین نوشت: پس از ناامید شدن

امیدهایی که پیش از مذاکرات دوحه به وجود آمده بود، بار دیگر تیم مذاکره‌کننده دولت سیزدهم آهنگ رفتن به وین کرد؛ مذاکراتی که به نظر می‌رسد متعاقب تلاش مجدد هماهنگ‌کننده اتحادیه اروپایی برای نزدیک کردن مواضع دو طرف اصلی به یکدیگر است. مواضع و خواسته‌های ایران البته به نظر روشن می‌آیند. آنچه فارغ از جزئیات مذاکرات مورد اهمیت است این است که مطلوبیت احیای برجام برای طرف‌های مختلف این موضوع به غیر از اروپا به شدت کاهش یافته است.

انگیزه‌ها: روسیه به جهت جنگ اوکراین و عرضه انرژی به خصوص در آستانه زمستان اروپا، چین به واسطه تخفیف معتناهی که در نفت و انرژی از فروشندگان مختلف و از همه بیشتر روسیه دریافت می‌کند و ایالات متحده نیز به علت اینکه بحران انرژی بیش از گذشته اروپا را تحت سیطره آمریکا قرار می‌دهد- ایالات متحده در مجموع واردکننده انرژی نیست و بنابراین در اثر تغییرات قیمت نفت و گاز چندان تحت تاثیر

مطلب پیشنهادی :

نیز اگر چه اراده و موضع رسمی بر میل به احیای برجام و رفع تحریم
 تحلیل نافذ بر این است که زمستان پیش رو با توجه به بحران انرژی
 به خصوص در اروپا فرصت طلایی استفاده از کارت قاره سبز برای افزایش فشار به
 ایالات متحده و اخذ امتیازات مضاعف است. از نظر این تحلیل با توجه به بحران
 انرژی و جنگ روسیه و اوکراین امکان سیاسی و عملیاتی به کار انداختن مکانیسم
 بازگشت تحریم‌های سازمان ملل متحد توسط اروپایی‌ها وجود ندارد و ضمناً اروپا و
 جهان تاب تحمل تنش نظامی دیگری را در بدترین شرایط ندارند. بنابراین این دو
 تهدید فعلاً متوجه ما نیست و می‌توان در حدی از اطمینان به طرف مقابل فشار وارد
 کرد. در عین حال، در صورت عدم اخذ گونه‌ای «تضمین» خروج مجدد ایالات متحده
 از توافق احیاشده محتمل است و بنابراین آورده ما را از این احیا به فرصتی کوتاه
 کاهش داده و با توجه به سابقه خروج آمریکا هر گونه سرمایه‌گذاری خارجی را از
 پیش با تردید جدی مواجه می‌کند.

اروپا: از این مجموع به نظر می‌رسد به طور کلی انگیزه‌ها برای احیای برجام عمدتاً در
 اروپاست و خارج از این اتحادیه هیچ‌کسی تقلائی چندانی برای این پروژه به خرج
 نمی‌دهد یا لاقلاً به آسانی حاضر به ارائه امتیازی برای پیشرفت و به نتیجه رسیدن
 برجام نیست. اروپا اما به عنوان میاندار بیشترین تلاش را می‌کند تا به راه‌حلی میانه
 در باب خواسته‌های طرفین برسد و به خصوص در مورد تحریم‌های نهادهای نظامی
 ایران و نیز ارائه نوعی تضمین پیشنهادهایی ارائه کند.

تغییر لحن‌ها: با نگاهی به ادبیات بایدن از هنگام در دست گرفتن قدرت تاکنون
 متوجه می‌شویم که در برهه‌ای استفاده از تهدید کلامی «گزینه نظامی» به صورت
 صریح یا تلویحی از دستور کار او و تیم سیاست خارجی‌اش تا حدی کنار گذاشته شده
 است. سفر بایدن به اسرائیل این ادبیات را تغییر داد و او در طول سفر
 خاورمیانه‌ایش- لاقلاً برای راضی کردن شرکای منطقه‌ای خود- این گزینه را نیز در کلام
 خود آورد. به نظر می‌رسد اظهارات مقامات غیردولتی ایران در خصوص در اختیار
 داشتن «دانش ساخت تسلیحات هسته‌ای» پاسخی به این نوع اظهارات و تغییر
 گفتمان بایدن بود که البته اطلاع یا موضع تازه‌ای هم نبود.

ضرب‌های ناهماهنگ: اما در پی این اظهارات حالا شاهد موضع‌گیری‌های مکرر فعالان
 رسانه‌ای در مورد «توان بازدارندگی»، «تامین امنیت به واسطه برنامه هسته‌ای» و

تسلیحات یا قرار داشتن در آستانه آن اعلام شود. این در حالی است که رسمی سیاسی و فقهی معیار در حاکمیت مبتنی بر منع سیاسی و حرمت شرعی ساخت، انبار و استفاده تسلیحات هسته‌ای است. در شرایطی که کشور رسماً و عملاً چنین محدودیت‌هایی را رعایت و جادرجا اعلام می‌کند، این‌گونه اظهارات از قول کسانی که گاه نزدیک به جریان دولتی نیز دانسته می‌شوند، اگر چه شأنی از «جرزخوانی و ایجاد فشار روانی ناشی از ابهام در طرف مقابل» دارد اما به طور بالقوه می‌تواند در صورت تغییر معادلات و اراده طرف مقابل برای افزایش فشار بر ایران به اهرمی در دست طرف مقابل نیز بدل و از ارجاعات بی‌وجه به آنها استفاده شود. بنابراین اگر قرار است موضع رسمی کشور مطابق موازین اعلامی سیاسی و فقهی باشد- که هست- بهتر است از افزایش ناخواسته هزینه سیاسی که موجب باورناپذیری این مواضع و پر شدن دست تندروها در مناظرات داخلی طرف‌های مقابل می‌شود خودداری کنیم.

توسعه: در هر حال کار ویژه حکومت زمینه‌سازی برای توسعه همه‌جانبه کشور از امنیتی تا فرهنگی و اقتصادی و صنعتی و غیره است و از آنجا که صنعت هسته‌ای برای ما کالای نظامی است پس کالای توسعه‌ای است و نباید به عکس خود بدل شده و مانع توسعه شود. به نظر می‌رسد این انگیزه و رویکرد اصلی ایران قبلاً برای مذاکرات منتهی به برجام و اکنون برای اقدام جهت رفع تحریم‌ها و احیا و اجرای برجام است. در واقع، برجام و اینک احیای آن اهداف متنوعی را دنبال می‌کنند که مجمل‌ترین آن «مانع‌زدایی» از مسیر کشور است. وجوه امنیتی، اقتصادی و غیره ذیل این معنا متصورند.

پیشنهاد امروز

100 میلیون تومان درآمد ماهانه تضمینی با این دوره (ثبت نام کن)

تصمیم در تهران: اصل حاکمیت ملی حاکی از آن است که ما مانند تمام دولت‌های دیگر تمام اختیارات ملی را بی‌هیچ محدودیتی در ید خود داریم و این منحصر به حق هسته‌ای نیست ولی شامل آن است: حق فروش سهمیه کامل نفت و انرژی

مطلب پیشنهادی :

واردات فناوری‌های به‌روز، حق ارتباطات علمی و دانشگاهی بدون حق ساخت نیروگاه‌هایی با دیگر انرژی‌های تجدیدپذیر که تطابق بومی زیادی هم دارند؛ مانند نیروگاه‌های خورشیدی و غیره. اما واضح است که ناعادلانه بودن نظام بین‌المللی و رویکرد یکجانبه ایالات متحده مانع اعمال تمامی این حقوق در مقطع کنونی شده و بنابراین ذکات سیاسی اقتضا می‌کند تا با حفظ حاکمیت و غرور ملی بتوانیم استفاده از همه این حقوق را در برهه کنونی بهینه کنیم و این موجب اراده کشور برای رفع تحریم در اثر احیای برجام است. البته هیچ‌کسی به جز خود ما به عنوان ملت و حاکمیت ملی نمی‌تواند در چگونگی تصمیم برای این بهینه‌سازی دخالت کند، چه با ترغیب ما به سمتی و چه با موضوع قرار دادن یک حق و ایجاد غفلت از دیگر حقوق.

شفافیت: برای این منظور و به قصد جلوگیری از جریان‌سازی‌هایی که به انگیزه خیر آغاز می‌شوند ولی در ادامه می‌توانند هزینه‌زا باشند بهتر است تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای و وزارت امور خارجه مطابق تصریح قانون به شفاف‌سازی نوبه‌ای روند مذاکرات و اقدامات حاشیه برجام مطابق گذشته ادامه دهند: مطابق نص تبصره ۲ قانون الزام دولت به حفظ دستاوردها و حقوق هسته‌ای ملت ایران مصوب مجلس شورای اسلامی به تاریخ ۱۳۹۴/۴/۲ «وزیر امور خارجه موظف است روند اجرای توافقنامه را هر شش ماه یک بار به مجلس شورای اسلامی گزارش دهد. کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس هر شش ماه یک بار گزارش روند حسن اجرای توافقنامه را به نمایندگان مجلس شورای اسلامی ارائه می‌کند». این شفاف‌سازی که اکنون به گزارش دقیق مذاکرات در حال انجام هم برمی‌گردد و مطابق قانون هر شش ماه یک بار می‌بایست از تریبون جلسه علنی مجلس شورای اسلامی به سمع ملت برسد، موجب همگرایی و کمک به انسجام ملی می‌شود و از هزینه‌سازی‌های ناخواسته احتمالی در آینده جلوگیری می‌کند.

نکته‌ای که در ادامه باید به آن اشاره شود این است که: یکی از بزرگ‌ترین دستاوردهای برجام وجود غروب‌های هسته‌ای در آن است که ایران را در مقاطع مختلف به طور دائمی از محدودیت‌های مختلف نظارتی یا اعمالی بیرون می‌آورد. در حین تصمیم‌گیری‌ها و مذاکرات که نوعاً با عناصر امنیتی و اقتصادی محاسبه هزینه و فایده می‌شوند باید به طور راهبردی به این موضوع نیز نظر داشت که این امتیاز از

برند. در صورت عدم احیای برجام و هر مسیری که در پی آن به وجود
نیز بر ذمه کارشناسان تصمیم‌ساز است که راه را طوری طراحی کنند که از
نظر حقوقی این غروب‌ها به قوت خود باقی باشند.

پیشنهاد امروز

یک‌نگاه

توصیه بازیگر معروف برای داشتن پزشک
متخصص، به صورت 24 ساعته+حتما ببینید

مذاکرات وین

مطلب پیشنهادی :